

Sedět musí tvar, velikost i závit

Než nahradíte klasickou žárovku úspornější variantou, připravte se na malou bojovku. Nejprve se musíte rozhodnout, zda dáte přednost halogenovým žárovkám, úsporným zářivkám či moderním LED diodám. (O kladech a záporach všech typů čtěte na první straně přílohy.)

Pak musíte vybrat tvar nové žárovky podle vzhledu svítidla. Do lustru po bábě se úsporná zářivka s bílými trubkami opravdu hodit nebude. Naštěstí už se dají všechny tři typy koupit v klasickém žárovkovém tvaru. A ve velkém množství dalších – například ve spirálách, koulích, svíčkách či reflektorech.

Dalším problémem, na který můžete narazit, je, že se nová žárovka do svítidla nevejde. Může být delší a vyčnívat ze stínidla, nebo zase širší a pak ji dovnitř vůbec nedostanete. Dejte pozor i na odlišnost tvarů – klasické žárovky jsou široké nahoře, kdežto mnohé úsporné zářivky mají silnější část dole. Vímáte si rovněž závitů – mohou být různého typu a šířky. (O nich čtěte více ve spodní části této strany.)

„Zkontrolujte také, jestli úsporná zářivka není poškozená nebo nemá zahnědlé plastové díly. Takovým se raději vyhněte,“ radí Martin Kocourek ze společnosti OSRAM, která zářivky vyrá-

bí. „Podívejte se i na to, zda je na krabičce energetický štítek. Kupte pouze zářivky třídy A.“

Příklady energeticky neúspornějších světelných zdrojů najdete na webu www.uspornespotrebi-ce.cz. (Jakých dalších údajů si na krabičce všimnat, čtěte na straně D2 dále.)

Co při výběru úsporné žárovky naopak řešit nemusíte, jsou elektroinstalace – není totiž tak náročná jako ta klasická, tudíž by při výměně žádné problémy s elektrickými rozvody nastat neměly.

Vezměte si s sebou vzor

Pokud si nebudete jisti, zda se úsporná žárovka do svítidla hodí, jestli se do něj vejde a zda má správný závit, přinesete do obchodu původní žárovku, která v lustru či lampě byla. Nebo si ji pořádně změřte – její délku a šířku, ale i velikost závitu.

Výhodné je navštívit rovnou specializovanou prodejnu, budou mít větší výběr a dovedou vám lépe poradit. „Takové obchody obvykle nabízejí světelné panely, kde je celý sortiment úsporných zářivek rozsvícený a každý si může vybrat přesně to, co potřebuje,“ souhlasí Petr Holubec, mluvčí Pražské energetiky.

Abyste měli záruku, že nedáte peníze zbytečně, zeptejte se v prodejně, zda vám žárovku vymění, když ji přinesete zpět

v původní krabičce a předložíte paragon. Většinou s tím obchodníci nemívají problém.

Na halogenku se nesahá

Mnoho lidí nekupuje žárovky po jedné, ale pořídí si hned několik do zásoby. Chťejí mít po ruce náhradní, když některá dosvítí. Jenže nemohou se žárovky časem „zkažit“? „To určitě ne. Ale nesmíte je skladovat ve vlhkém prostředí, jinak jim začne korodovat závit, čímž se mohou znehodnotit,“ vysvětluje Martin Kocourek. Takže když je uložíte na suché místo a tak, aby se neroubily, vydrží roky.

Halogenová žárovka se po rozsvícení může poškodit, když jste předtím sahali na sklo holou rukou a nanесли na ně nečistoty a mastnotu. Doporučuje se proto šroubovat ji v rukavicích či třeba v ubrousku. Jestliže jste na ní zanechali nějaké otisky, dají se setřít lihem.

„Pokud rozbijete úspornou zářivku nebo sama praskne, uvolní se z ní malé množství rtuti. Proto je třeba nejprve pořádně vyvětrat a teprve pak uklízet střepy,“ radí Martin Mach Ondřej z ekologického serveru Ekolist.cz.

Na úsporné zářivky a další podobná osvětlení se vztahuje dvouletá záruka, takže když vám doslouží dřív, neváhejte je reklamovat. Vyplácí se proto schovávat si účtenky. Prodejci by zboží měli

vyměnit za nové, případně vrátit peníze. Pokud reklamaci neuznají, můžete se obrátit na soudního znalce. U obvyklých žárovek dvouletá lhůta neplatí, protože její průměrná životnost je jen jeden rok.

Do popelnice?

Ne, do sběrného dvora! Prohlédnete-li si pozorně krabičku od úsporné zářivky, najdete na ní symbol přeskrtnuté popelnice. To znamená, že až dosvítí, nesmíte ji vyhodit do kontejneru na běžný odpad. „Kvůli obsahu jedovaté rtuti se musí recyklovat ve speciálních linkách,“ vysvětluje Martin Mach Ondřej. Při recyklaci se využije většina materiálů, z nichž je zářivka vyrobena.

Vysloužilé zářivky můžete odvézt do kteréhokoliv ze sběrných dvorů. Nebo je odevzdat v obchodě, kde se prodávají, tam na ně mohou mít i speciální nádobu. „Informace o tom, kam s použitými světelnými zdroji, získáte na obecním úřadě, ve většině elektroprodejen nebo třeba na internetových stránkách www.ekolamp.cz,“ dodává Juraj Krivošík ze SEVEN.

Střediska pro efektivní využívání energie.

Inspirujte se testem MF DNES

Jakou úspornou zářivku koupit? Dejte přednost velkým značkám. To není reklamní šot, nýbrž **výsledek nezávislého testu MF DNES**.

Redakce nechala loni v pražském Elektrotechnickém zkušebním ústavu otestovat dva nácti různých zářivek (od každé čtyři kusy), které podle výrobce odpovídají 100W žárovce. Zjišťovali jsme, jak dlouho vydrží zářivka svítit, o kolik světlost poklesne po 5 000 hodinách (cca 4,5 roku při těch hodinách svícení denně).

Vítězem se stala zářivka Philips Economy – všechny čtyři exempláře vydržely svítit celou dobu, a na konci testu stále zářily na 87 procent původní hodnoty. Jedinou slabinou byl pomalý naběh na maximální výkon – téměř šest minut. Velmi dobře dopadla i Tesla či General Electric, která měla jako jediná naběh na plné světlo do minuty.

Naopak totalním propadákem byly dvě kapotované (balkonové) zářivky: **Kanlux SuperGlo a Paulmann**. U té první nevydržely svítit ani 2 000 hodin tři ze čtyř zářivek – a to výrobce sliboval životnost 8 000 hodin. Kromě kratší životnosti se některé zářivky potýkaly se **slabším výkonem**, než měly mít. Nejhorší byl opět „kapotovaný Paulmann“: měl

„kapotovaný Paulmann“: měl